

UR GEOLOGISKA FÄLTKLUBBENS HISTORIA - TIDSBILDER OCH PORTRÄTT

Gerhard Regnéll

När Geologiska Fältklubben 1942 fyllde femtio år utkom en jubileumsskrift. I den skildrar Assar Hadding hur geologi småningom blev ett självständigt ämne i Lund. Längre hade dess skilda grenar varit mer eller mindre sammanväxta med andra naturvetenskapliga discipliner. I det under 1800-talets senare hälft uppblomstrande föreningslivet tar sig detta uttryck i tillkomsten 1866 av Zoologisk-Geologiska Föreningen, en namnkombination som kvarstod ända till 1937, då Föreningen blev enbart Zoologisk. På liknande sätt stiftades 1868 Kemisk-Mineralogiska Föreningen, en symbios som upplöstes 1919 i och med att "Mineralogiska" utgick ur föreningens namn. Dessförinnan hade det geovetenskapliga inslaget haft tillbörligt utrymme i de båda föreningarnas verksamhet. Som bevis för att så var förhållandet kan man ta det godtyckligt valda året 1904. Då var geologidocenten Anders Hennig ordförande i Zoologisk-Geologiska Föreningen (professorerna Törnquist och Moberg var hedersledamöter), samtidigt som docenten i mineralogi Johannes Strandmark var vice ordförande i Kemisk-Mineralogiska Föreningen.

Det äldsta och i särklass största ännu fortlevande geologiska sällskapet i Sverige är Geologiska Föreningen i Stockholm, som bildades 1871 (sedan 1976 är namnet Geologiska Föreningen). Drivande kraft och föreningens förste ordförande var Otto Torell, då chef för Sveriges Geologiska Undersökning men med rötter i Lunds universitet. Det ligger i sakens natur att föreningens medlemmar till att börja med rekryterades huvudsakligen från Stockholmsregionen. I den första tryckta medlemsförteckningen (GFF 3, 1876) finns fyra personer med Lund som hemort. Bland dessa var endast två geologer i egentlig mening, nämligen Bernhard Lundgren och, i viss mån, C.W. Blomstrand, främst känd som kemist. Vidare kan man bland Geologiska Föreningens tidiga ledamöter

notera Leonard Holmström (Åkarp) och Clas Kurck (Ystad). Efter förslag av Lundgren invaldes 1880 "e.o. Amanuensen vid Lunds universitets geologiska museum Fil. Kand. Johan Christian Moberg". Moberg blev en flitig medarbetare i Geologiska Föreningens Förhandlingar under perioden 1886-1914 men torde haft ringa möjlighet att på annat sätt delta i föreningens verksamhet.

Redan i den programförklaring, som avgavs vid bildandet av Geologiska Föreningen, uttrycktes ambitionen att utveckla denna till en nationell eller, än hellre, skandinavisk organisation. Förhandlingarna kom snabbt att närma sig detta mål, men i övrigt behöll föreningen - av förståeliga skäl - länge en relativt lokal prägel. Säkert var detta en bidragande orsak till att man ute i periferin kände behov att skapa ett eget forum för föredrag, diskussioner och samvaro men i första hand för fältstudier. I denna grogrund spirade fröet till Lunds Geologiska Fältklubb.

Fältklubbens uppkomst och historia har tidigare skildrats i tryck vid två tillfällen: Vid klubbens 25-årsjubileum (G. Ekström 1917; vice sekreterare 1913-16, sekreterare 1916-20) och vid dess 50-årsjubileum (G. Regnéll 1942; sekreterare 1939-45). Därav framgår på vilka grunder den nya sammanslutningens födelsedatum fastställdes till den 26 oktober. Året var 1892.

Fältklubbens fader

Idégivare till och egentlig grundare av Fältklubben var dåvarande docenten JOHAN CHRISTIAN MOBERG (1854-1915) - därom kan endast råda en mening. I de minnesteckningar över Moberg som finns (Ravn 1916, Grönwall 1917, Nordenskjöld 1922, Troedsson 1949, Laufeld 1987) är det naturligtvis i första hand forskaren och läraren, som träder oss till mötes. Den tydligaste bilden av Mobergs särpräglade personlighet ger Nordenskjöld, som i

J.C. Moberg. Teckning av Edvard Wibeck, troligen 1898. Professor Tryggve Troedsson har välvilligt ställt bilden av sin morfar till förfogande.

dess stycken återger upplysningar erhållna från Assar Hadding, vilken var den bland Mobergs lärjungar som var högst betrodd och som lärde känna honom bäst.

Som student i Lund 1905 började Hadding läsa geologi. Vid Geologiska institutionen bjöds då en gedigen och ganska omfattande undervisning. Universitetets katalog för höstterminen 1905 uppger därom. Moberg, ännu e.o. professor, föreläser offentligt månd., tisd. o. torsd. kl. 8 f.m. över allmän geologi, leder kostnadsfria övningar tisd. kl. 1 e.m. i paleontologi och kl. 5 e.m. i fältgeologi, handleder dem som utför självständiga arbeten samt leder i början av terminen geologiska exkursioner. Anders Hennig, docent i geologi, håller offentliga föreläsningar och övningar torsd. kl. 10-12 f.m. i petrografi samt onsd. kl. 11-1 och torsd. kl. 11,30-3,50 e.m. i mineralogi.

Ett långt men målande avsnitt ur Haddings bevarade dagboksanteckningar rörande en exkursion den 14 november 1905, tydligen den första han deltog i, må citeras såsom belysande både för Mobergs person och för de ganska avvikande förhållanden under vilka fältundervisningen be-

drogs vid seklets början (vissa uteslutningar har gjorts liksom vissa smärre justeringar; stavningen har moderniserats):

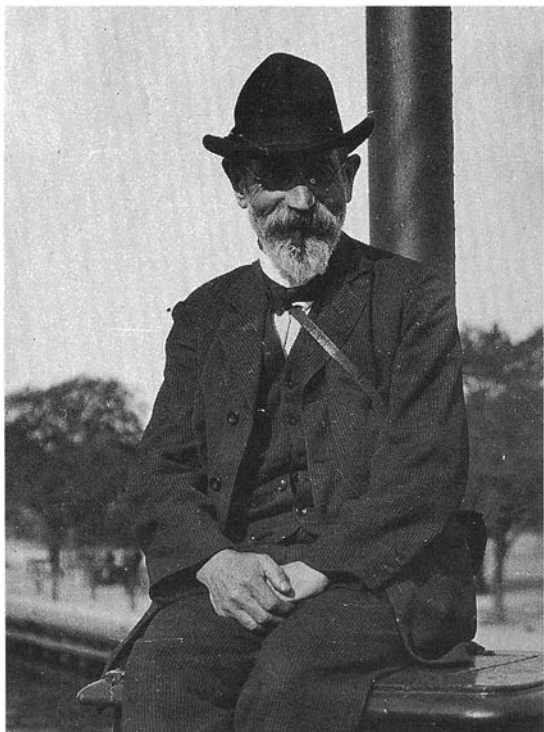
"Strålande vackert väder. Äter frukost kl. halv 9 och går sen ner till stationen. Har fått matsäck med mig i en väska. Vid stationen stod redan prof. Moberg resfärdig, märkvärdigt nog i lång överrock. Jag har 'lusakvävaren' (stickad undertröja) på och underbyxor och min tjocka vinteröverrock, så jag tror jag ska stå mig. Professorn kom mot mig och undrade var jag hade hammaren. Jag hade förstås ingen och stod på vippa att springa och köpa en, då han upplyste mig om att hans jungfru (d.v.s. hembiträde) var här med några sådana. Jag frågade om jag skulle ta väskan med mig. 'Ja, bara för matsäcken. Där är väl matsäck i den?'. Han lutade sig över den som för att vädra. Den var ju ganska stor, och han tänkte sig kanske åtskilligt i den. Jag gick bort till biljettluckan och sa: 'Tur och retur Björnstorp'. Sen kom prof. som ej hört det och sa till mig: 'Ja, vi tar enkel biljett 3:dje klass till Björnstorp'. 'Jaha', sa jag, och så skrek biljettören 'retur Björnstorp 1:25', jag betalade och fick min biljett. Professorn sa ingenting, men han

gjorde stora ögon. Den konsten kan han ordentligt. Jag går så och lämnar min väska i resgodsmottagningen. Näste man som kom var Rydbeck [Otto Rydbeck, sedermera professor i nordisk fornhistoria och medeltidsarkeologi i Lund]. Han kom bort till mig och presenterade sig. Lång drul i regnkrage och galoscher. Vi blev till sist en tio stycken, som for åstad. Vid Staffanstorp fick vi vänta en 10 minuter. Profeten är så pratsam och livad. Han berättade att han ibland fått gå och vänta på tåg i Staffanstorp så länge, att han till slut blivit förb-d på stationen och tagit bort de 4 första bokstäverna i namnet. Med Malmöståget kom den lille puckelryggige Gyllenberg [Fabian Gyllenberg, sedermera fil. dr i kemi, känd i Lund som 'F:et']. Vid Björnstorp stiger vi av.

Det fyker lite, men det varar inte så länge. Vägarna är gräsligt smorda, men framåt går det i alla fall. Prof. halvspringer hela tiden. Vi stannar en och annan gång för att beskåda jordarter, rullstenslera, rullstensgrus, krosstensgrus, torv o.s.v. Kommer slutligen fram till en av de mindre klintarna, som vi ger oss uppför. Det var alldeles förfärligt blött att slå sig igenom granskogen, som växte så tätt att man knappast kunde komma emellan träden, som är planterade i rader. Uppe på kullen finner vi bergarten träda i dagen, och snart slår vi i den allesammans för att se på den. Professorn går omkring och frågar vad de tror det är för någon bergart, samtidigt med att han ber få veta våra namn. Han börjar med de nykomna. Först Nilsson [senare Westergård] och Hermanson, som gissar på att det är en granit, Psilanderhielm, Rydbeck, Paulson tror detsamma, Gyllenberg m. fl. kunde inte säga det. Så kom han till mig. Jag sa: 'Det är inte så lätt att säga, men jag tycker det ser ut som sådan där s.k. svart granit'. - 'Ja, just det. Den heter annars?' - 'Hyperit'. - 'Ja, diabas'. Sen skulle han lära oss slå stuffer. Sen skulle vi gå vidare för att komma till den egentliga klinten. Vi går åt ett håll först, prof. i täten. Han tyckte emellertid att det bar för mycket nedför, så han svängde allt mer och mer åt höger, och till sist kommer vi till samma plats som vi nyss lämnat, fast vi nu var åtskilligt våtare. Vi skickar amanuens [rättare: docent] Hennig ut att rekognoscera. Han kommer tillbaka och ser ut som om han blivit neddoppad i vatten, så rinner det av honom. Han har emellertid funnit en uthuggning i skogen, som

vi kan följa. Så beger vi oss då iväg. Prof. och jag kommer ifrån de andra och måste gå tillbaka en bit, vägleda av hallåropen. Vi kom så till uthuggningen, som vi följde till den större klinten. Där var mycket sumpigt att gå, och jag trampade flera gånger på falska tuvor och var snart genomvåt om fötterna, men med den starka fart vi hade höll man sig lätt nog varm ändå, nästan för varm. Snart bar det uppför. Vi hade funnit en präktig stig, som gick uppför med stark sluttning, 60-70° och mer på somliga ställen, dock oftast något mindre. Även här var planterat gran. Det känns i ryggen att sträva uppför dylika branter med en sådan fart som prof. Mobergs. Han stöp också, då han kommit nästan upp. Det var härligt när man märkte ljusningen ovanför sig och anade att det snart var slut med att komma längre uppåt, eller rättare att få vila och pusta ut. Vi kastar oss så som geologer först med våra hammare på bergarten, som även här träder i dagen, och konstaterar att det är diabas här också. Betraktar sen från högsta punkten den härliga utsikten över hela Lundaslätten. Ett ofantligt synfält. Vid sydvästra sidan är berget bart och bildar en lodrät vägg med flera avsatser och tydliga gångar av gnejs och diabas omväxlande samt med glimmerskiffer. Jag tog några prover. Prof. skulle hjälpa mig med att slå en stuff, men han fördärvade den istället. Det gjorde han med så många jag såg. Jag slog sen helst själv. Vi stannar här rätt länge och undersöker noga gångarna".

Man söker sig ner längs en annan stig. "Följer den länge, innan vi äntligen kommer till stora vägen och går mot Björnstorp. Jag hade under tiden gjort slut på mina plättar och en dubbelsmörgås. Vi fick nu ganska långt att gå, och det dröjde länge, innan vi kom till Björnstorps slott. Går sen längs parken med egendomliga bokhäckar kring gångarna. Traskar sen tvärs över en gräsvall mot Björnstorps station. Jag gick rätt mot stationen, men de andra drog sig allt mer och mer åt vänster. De hade beslutat att gå till Dalby. Jag går med de andra. Kommer till slut långt före dem och går och slår på en stuff. Prof. sprang emellertid fatt mig och undrar ännu en gång vad jag heter. Säger att han ska väl lära sig namnen till slut. Vi går först till Dalby stenkross. Den ligger vid järnvägen ungefär mitt emellan Dalby och Björnstorp. - Vi följde sedan den lilla rälsbanan ned till stenbrottet. Vi satte oss här nere, dumt nog i skuggan, för att äta

J.C. Moberg 1914, på exkursion till Öland. Foto A. Hadding.

av våra matsäckar. Prof. tyckte på att Hylmö [okänd för mig] nog skulle behöva något att värma sig med och skölja ned maten. Han är SSUH-it, förstod meningen och sade därför: 'Nej, man ska använda det bara som medicin'. - 'Ja, och nu är jag doktor', sa prof., 'och nu ordinerar jag'. - 'Ja, men var ska professorn få det ifrån? Här finns ju inget'. - 'Ja, men när vi kommer till gästgivaregården då'. Vi gick sen och studerade bergväggarna med slintytor o.s.v. Profeten fick sen för sig att vi skulle rätt uppför väggen. Det såg i mina ögon alldeles omöjligt ut, men han gav sig uppför följd av några andra. Ett par sökte upp ett bättre ställe strax intill, och där gick det bra, så jag gick den vägen. Visserligen stod man ibland på ett litet utsprång med händerna vid ett annat, och hade så ett bräddjup under sig. Hade man då fått svindel eller glattat, hade man säkerligen slagits i stycken av de skarpa kanterna på de lösbrutna block, som låg därmedanför. Men det gick lyckligt och bra, och jag var tredje man uppe på fria fältet. Hade sen att klättra upp för en 1,5 m hög lodrät grusvägg. Det såg värre ut, men med hjälp av en annan gick

det ändå. Vi marscherade så mot Dalby. Professorn har nu så brått till Gästis, att han inte en gång vill se åt en sten. Vi marscherar fort och tar genvägen över fälten och kommer därför fram redan vid halv 4-tiden. Vi beställer tio kaffe, och när uppasserskan frågar vad det ska vara till, säger prof.: 'Punsch, två halvor'. Ett par av kamraterna och jag betackar oss förstås. Prof. tycker inte riktigt om den punsch de fått en hela av. Han vill ha Carlshamns istället. Så får de två halvor sådan i en kylare och skyndar sig därför att göra slut på den andra. Prof. tackar för idag, och så dricks det. Helan var slut, innan en kamrat och jag gick, d.v.s. på ungefär en kvarts timme'. Omsider kom man tillbaka till Lund och går genom Klostergatan 'trots att vi är mycket nedsmorda om benen. Vi litar på att den dåliga belysningen här i stan ska vara sådan som den brukar, och då är det ingen fara att någon ska se hurudana vi ser ut'.

I sitt mycket värdefulla bidrag till Fältklubbens 50-årsskrift 1942 fogade Hadding ytterligare drag till bilden av Moberg som person. Han återkom till detta, då han i ett anförande i det kortlivade Akademiska Sällskapet i Lund den 22 april 1960 gav "Några glimtar från seklets början". Det kan vara på sin plats att också här lyssna till Assar Hadding i ett utdrag ur hans bevarade koncept:

"Johan Christian Moberg, chockerande, hänsynslöst frispråkig. Som lärare oerhört stimulerande, levande intresserad av eget och elevers arbete, despotisk, hjälpsam, uppoffrande utan gräns och gästfri. Älskad av sina elever men ofta förbannad på dem. På sitt sätt strängt moralisk, renhjärtad, absolut hederlig och främmande för intriger. Han smädade och förföljde allt slags översitteri och självgodhet."

Moberg plågades hela sitt liv av ekonomiska bekymmer. Vi hör Hadding igen: "Han var fattig, och hur han kom att studera vet jag inte. Han försökte bli lärare men var så lomhörd att han inte kunde få godkänt provårsbetyg. Han sökte andra platser men blev förbigången. Hela tiden arbetade han vidare, och vid 30 års ålder kunde han trycka sin gradualavhandling. Då hade han en skuld på 40.000:-, en mycket stor summa vid början av 1880-talet". - "Då jag råkade honom hade han innehaft professuren i 5 år men hade inte hunnit amortera av mycket på sin skuld. För att kunna möta katastroförfällen, t.ex. en oväntad kontroll

av institutionens kassa, bar han alltid på sig en färdigskriven växelblankett på 1.000 kr och med fullgoda namn. Endast datum skulle ifyllas. Han behövde aldrig använda den. Ingen av borgenärerna förlorade på honom, inte heller Geologiska Fältklubbens kassa, fast han ofta lånade ur den genom att tömma dess sparböss - grisen med punschkork mellan frambenen.

Då jag blivit hans amanuens 1907, ville han alltid ha mig med på exkursioner. Han kände det kanske tryggt, eftersom jag då var absolutist. Alla hans exkursioner avslutades på någon av Skånes många gästgivaregårdar. Vad vi då fick uppleva var något rent otroligt. Han var strålande glad, hans tal var fängslande, hans berättarkonst blommade. Men förr eller senare kom det ögonblick då han tystnade. Han såg på sitt fyllda glas och sa: 'Nu är jag på toppen. Nu ska jag inte dricka mer'. I ett drag tömde han glaset, sjönk tillbaka i stolen och viskade: 'Nu rutschar jag, oj vad jag rutschar'. Det var ständigt nya upplevelser, oftast muntra men ej sällan prövande. Han var stark men kunde falla samman även utan sprit. I december ett år låg vi en regnig, kall dag och grävde vid Tosterup. Då det mörknade och började snöa, drog vi oss till järnvägsstationen. Moberg hade då så ont i ryggen, att han inte kunde räta upp sig. Så började han skaka av köld. Han längtade att komma till Tomelilla och en rykande het toddy på hotellet. När vi äntligen kom dit, blev han inte serverad. Det var lördagskväll. Detta knäckte honom. Vi fortsatte hemåt med tåget och skulle byta i Staffanstorp. 'Där vet jag att jag kan få en toddy på gästgivaregården'. När vi kom till Staffanstorp, fick jag släpa honom av tåget in i den kalla väntsalen och springa till gästgivaregården för att hämta toddyn. Men också där blev det avslag. Så bad jag dem koka mjölk och sprang med den till stationen. Vi kom hem så småningom. Morgonen efter sökte Moberg upp mig och frågade: 'Vad var det du gav mig i natt i Staffanstorp? Det räddade livet på mig'. - 'Det var varm mjölk'. - 'Var det mjölk, det har jag inte druckit sen jag var barn'."

"En gång - den sista jag såg honom - sökte Moberg upp mig strålande av lycka. Han hade just gjort en amortering. 'Nästa år blir jag skuldfri', sa han, 'då ska jag köpa en ny kappa till Carin'. Den glädjen unnades honom inte. Han dog några dagar därefter. Vilket lyckligt liv hade han inte förtjänat.

Jag måste tycka om den mannen, som innerst inne var så annorlunda än han syntes".

Övriga grundare

Fältklubbens ursprungliga stadgar av 1892 under-teknades - förutom av Moberg - av Hjalmar Möller, Carl Otto Segerberg och Karl A. Grönwall. Av dessa tre skulle endast Grönwall stanna inom den geologiska professionen.

HJALMAR MÖLLER (1866-1941) var egentligen botanist. I sin ungdom gjorde han en botanisk forskningsresa till Java och Burma. Men han hade intresse för geologi och står tillsammans med Moberg som författare till ett värdefullt arbete "Om Acerocarezonen" (1898), behandlande den yngsta trilobitzonen inom Skånes kambrium. Vidare utförde han undersökningar över den fossila floran i Fyledalens mesozoikum, vilka resulterade i en avhandling tillsammans med T.G. Halle (1913). Möller blev biologilektor men var länge tjänstledig för vetenskapligt arbete vid Riksmuseet och gjorde sig ett namn som bryolog (Persson 1941).

CARL OTTO SEGERBERG (1871-1952) fullföljde sina geologiska studier med en licentiatavhandling (1895) över ceratopygelagren vid Fågelsång. Denna trycktes inte, men Moberg omarbetade och utvidgade väsentligt manuskriptet, som i sin nya form publicerades av Moberg och Segerberg under titeln "Bidrag till kännedomen om Ceratopygeregionen med särskild hänsyn till dess utveckling i Fogelsångstrakten" (1906), utgörande nr 2 i ser. B av Meddelanden från Lunds Geologiska Fältklubb (som är särtryck ur Kungl. Fysiografiska Sällskapets Handlingar). Dessförinnan hade Segerberg framlagt sin doktorsavhandling inom ett helt annat område. Den behandlar nämligen krabbor och vissa andra kräftdjur, härrörande - med några undantag - från Skånes och Danmarks danien. Segerberg var Fältklubbens förste sekreterare (1892-95) och kom som sådan att spela en viss roll i initialskedet, vartill jag återkommer. Segerberg övergick till läkaryrket, säkerligen välbetänt från ekonomisk synpunkt, och blev slutligen praktiserande läkare i Stockholm. Han är veterligen den ende bland Fältklubbens ledamöter som producerat sig som kompositör. Bl.a. satte han musik till dikter av Karlfeldt (Widstrand 1934, 1939). Segerberg kallades sent omsider (1951) till Fältklubbens hedersledamot.

Sammankomst i Fältklubben, sannolikt 1893. Personerna är fr v C.O. Segerberg, Hjalmar Möller och J.C. Moberg, vidare troligen Anders Hennig och K.A. Grönwall. Med hänsyn till de exotiska souvenirerna i fonden antages sammanträdet ha ägt rum hemma hos Möller, som besökt Sydostasien. Fotot har ställts till förfogande av professor Tryggve Troedsson.

Den fjärde av Fältklubbens grundare, KARL A. GRÖNWALL (1869-1944), hade börjat studera redan för Bernhard Lundgren, Mobergs företrädare som e.o. professor i geologi, och blev själv (1917) Mobergs efterträdare. Grönwall kom aldrig att medverka i undersökningarna i Fågelsångsområdet, Fältklubbens speciella arbetsfält. Han disputerade 1895 med en avhandling om Skånes yngsta siluriska bildningar. Detta i och för sig värdefulla men tämligen summariska arbete helt utan fossilillustrationer kompletterades senare av Moberg i monografin "Om Fyledalens gotlandium" (1909), på vars titelblad även Grönwalls namn återfinnes. Utan att sedermera sysselsätta sig med siluriska faunor åtnjöt Grönwall ett visst anseende som specialist på siluriska beyrichiider. Vid något tillfälle hade han för bearbetning mottagit ett material av sådana i lösa block från Nederländerna. Någon gång kring 1940 föreslog han mig att vi tillsammans skulle göra något åt detta, men så skedde aldrig: Grönwall hade långt dessförinnan upphört med vetenskaplig verksamhet, själv var jag uppta-

gen med andra arbetsuppgifter och missade därmed det unika tillfället att publicera ett arbete tillsammans med en av Fältklubbens grundare.

Under en lång följd av år (1918-35) var Grönwall Fältklubbens ledare - detta var en benämning och ett uppdrag som enligt de ursprungliga stadgarna tillkom den som medlem i klubben äldste. Han framträdde i klubben ett 50-tal gånger med föredrag, meddelanden och demonstrationer i mycket skilda ämnen. Hans intressen omfattade bl.a. botanik och naturskydd (som termen då lydde).

Ännu flera år efter det att jag 1935 påbörjade studier vid Geologiska institutionen fanns Grönwall där som professoremeritus. Som sådan disponerade han två stora rum, nämligen de, som tidigare betecknades som 220 och 221 men som nu ingår i det 1991-92 ombyggda biblioteket. Det förstnämnda kom f.ö. att under några år bebos av direktören för Danmarks Geologiske Undersøgelse Hilmar Ødum (ledamot i Fältklubben sedan 1933), vilken den 18 november 1943 tog sig som

flyktig över Öresund efter att ha blivit efterspanad av Gestapo.

Grönwalls gärning har tecknats av Hadding 1944, Hanström 1944, Ravn 1944 och Regnéll 1968a. Grönwalls egen sista publikation är en minnesteckning över den tidigare nämnde Clas Kurck (Grönwall 1937), en privatlärare, som gjort avsevärda insatser, främst som kvartärpaleontolog. Kurck hade nära förbindelse med geologerna i Lund men blev egendomligt nog inte ledamot av Fältklubben. På den gamla geologiska institutionen vid Sandgatan (nu Psykologiska institutionen) sökte han gärna Grönwalls sällskap. Malicen påstod att Grönwall, liggande på en liten träsoffa med huvudändan mot en vintertid glödhet järnkamin, lät sig underhållas med mindre salongsfärdiga historier av Kurck. Den gamle institutionsvaktmästaren A. V. Nilsson hade av någon anledning ett horn i sidan till Kurck - ättling av en urgammal friherrlig ätt, som utslocknade med honom - och refererade till denne ädling som "Korkajäveln". Förvisso var A. V. Nilsson omedveten om att den ursprungligen finländska ätten Kurck i sitt medeltida förflutna alternativt skrev namnet såsom det uttalades: Kork, med långt o.

Grönwall var en välvillig och jovialisk person men kunde ställa ganska besvärliga frågor i tentamen, har det berättats. Men problemet behövde inte vara så stort. Medan tentanden funderade på svaret, kunde det inträffa att professorn föll i slummer, och när han vaknade, hade den intrikata frågan också fallit bort. "I mitt minne skall Karl Axel Grönwall bevaras såsom en rikt begåvad man, som levde liksom vid sidan av tidens jäkt och oro, en man som hörde hemma mera i en stilla känslövärld än på livets hårda vädjobanor" (Hadding 1944, p. 4).

Den första tiden

Fältklubbens syften var från början klart definierade: Att bereda sina medlemmar tillfälle till fältarbete och att bidra till ökad kännedom om Skånes, och särskilt Lundatraktens, geologi. Under maj och september skulle exkursioner företas, om möjligt en gång i veckan. Dessemellan skulle möten hållas för genomgång av resultaten från närmast föregående exkursion och planering av den kommande. Under läsårets övriga månader skulle klubben sammanträda en gång i månaden,

K.A. Grönwall (t v) och Assar Hadding 1933, i Killeröd. Foto O.M.B. Bulman.

ett som vi ser ytterst ambitiöst program, vartill Fältklubben sedan länge ej lever upp. Det utsades särskilt att protokollsboken skulle vara tillgänglig för ledamöterna.

Under 1800-talets andra hälft hade viss kännedom vunnits om den paleozoiska berggrunden öster om Lund och om dess fossilinnehåll genom arbeten av N.P. Angelin, S.L. Törnquist, J.G. Linnarsson och S.A. Tullberg. Med geologiska kartbladet Lund (G. De Geer 1887) förelåg en modern beskrivning av berggrunden (som bekant ännu ej ersatt och följaktligen avsevärt out of date). Moberg hade vid tiden för Fältklubbens bildande sysslat föga med hithörande bildningar men hade naturligtvis klart för sig, vilka möjligheter till nya rön som skulle öppna sig genom en systematiskt genomförd forskningsinsats.

Det var dock till en början en liten skara, som stod inför en stor uppgift. Utom stiftarna tillkom under det första året endast en ledamot, Hans Wallengren. Denne lämnade klubben redan efter sex år och blev senare professor i zoologi i Lund.

I Fågelsång 1912. Fr v Gunnar Ekström, troligen Sigvard Sjöberg (invald i Fältklubben 1912), J. Ernhold Hede. Foto A. Hadding.

Under 1893 invaldes ANDERS HENNIG (1864-1918) och August Nilsson. Om den sistnämnde har jag inga uppgifter. Hennig gjorde en beaktansvärd insats som geolog, fick professors namn och blev slutligen läroverksråd (Åhman 1970). I Fältklubbens historia framstår han som en något omstridd figur, varom mera nedan.

De båda följande åren skedde inga inval. Under 1896 inregistrerades tre ledamöter, som dock alla lämnade klubben efter ett fåtal år. 1897 invaldes EMIL OLIN, som 1906 disputerade för doktorsgraden på en avhandling "Om de chasmopskalken och trinucleusskiffern motsvarande bildningarna i Skåne", ett arbete som säkerligen inte hade kunnat fullbordas utan en stor personlig insats av Moberg. Olin's egentliga intresse var nämligen växt- och i viss mån husdjursförädlning. I fråga om odling av gräsfrö betecknas han som en föregångare (Lindman 1949). När Olin avled (1915) var han ägare till Lönstorps gods, Källstorp.

Under de närmaste åren t.o.m. 1904 inräknades inte mer än ytterligare tio ledamöter. Bland dessa befann sig Anton Hilmer Nilsson (invald

1899), som skulle komma att skapa sig ett internationellt känt namn, dock icke som Nilsson utan som A.H. WESTERGÅRD (1880-1968) (Regnéll 1955). Hela sitt yrkesverksamma liv tillhörde han Sveriges Geologiska Undersökning, då i Stockholm. Han blev statsgeolog redan 1910 och var 1914-45 museiföreståndare, en befattning som numera anses obehövlig. Åtminstone på äldre dagar var Westergård något av en bitvarg och enstöring, kanske som följd av att han led av starkt nedsatt hörsel. När jag i slutet av 1940-talet var anställd vid Riksmuseets paleozoologiska avdelning hade jag ofta anledning uppsöka Westergård på SGU, som var inrymd i samma byggnadskomplex som Riksmuseet. Han var då vänligheten själv. I sitt sista arbete, som utkom 1953, beskrev Westergård bl.a. ett problematicum, som sedermera fått namnet *Westergaardodina* (paraconodontid). Efter pensioneringen upphörde han snart att arbeta vetenskapligt och använde sin tid till att läsa historiska verk. Han blev hedersledamot av Fältklubben 1932. Hans varmakänslor för klubben tog sig sedermera uttryck i ett frikostigt legat.

Ingen av sekelskiftesårens ledamöter utom Westergård gjorde sig mera bemärkt inom det geologiska området. AXEL TELLANDER är tillsammans med Westergård författare till en uppsats om "Geologiska åldern af skiffern med *Clonograptus* cf. *flexilis* Hall vid Fogelsång" (1904). Tellander kvarstod som ledamot i Fältklubben till 1913. Han torde ha avlidit nämnda år, endast 33 år gammal.

Nr 15 i Fältklubbens matrikel är JOHANNES EWERT STRANDMARK (1878-1952), invald 1899. Inom Fältklubbens program utförde han och publicerade en undersökning över "Undre graptolitskiffer vid Fogelsång" (1901), motsvarande senare tidens Undre didymograptusskiffer. Detta blev Strandmarks enda men ännu beaktade bidrag till detta område. Han disputerade på en avhandling i mineralogi ("Celsian och andra barytfältspater") och blev 1904 docent i ämnet för att redan året därpå lämna den akademiska banan och bli rektor vid Grimslövs folkhögskola och lantmannaskola. Sitt intresse för geologi bevarade han dock och ägnade sig på äldre dagar bl.a. åt fornsjöstudier i Värendsbygden, vilka publicerades i en hembygdsbok.

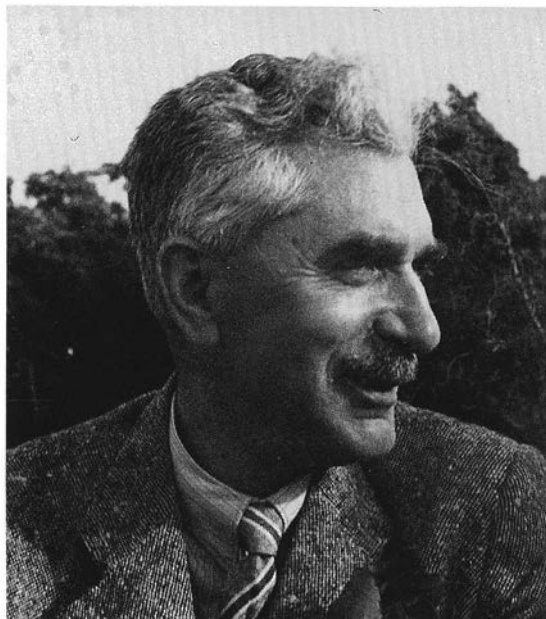
Fram till sekelskiftet hade alltså inte mer än 15 personer invalts i Fältklubben. Fyra av dessa kvarstod av olika skäl endast ett fåtal år. Men i den glesnande skaran var allt inte frid och fröjd. Anledning härtil var en exkursionsguide, "Führer durch Schonen" (1900), vilken med Anders Hennig som författare utkom i den ansedda serien "Geologische Führer". Vissa uppgifter däri om ceratopryggekalkstenen uppkallade C. O. Segerberg till livlig protest, eftersom han menade att Hennig otillbörligt tillägnat sig och offentliggjort vissa ännu ej publicerade, Fältklubben tillhöriga undersökningar. Polemiken mellan Segerberg och Hennig kan lämnas därhän. Den fördes, med viss hetta, i GFF, vars redaktör dock snart förklarade sig ej vilja ta in ytterligare genmälen från de båda kontrahenterna. Striden avslutades om än ej bilades genom att Moberg i egenskap av Fältklubbens ledare tog till orda och - likaledes i GFF (bd 23, 1901, p. 307-312) - meddelade "Några upplysningar om Lunds Geologiska Fältklubb och dess verksamhet". Affären uppfattades alltså som ganska allvarlig, något som framgår av de ord, med vilka Moberg avslutar sitt inlägg: "- då jag med ofvanstående torde tillräckligt ha visat det befogade i Segerbergs

A.H. Westergård 1932. Foto A. Hadding.

berigtigande, anser jag mig härmed berättigad afsluta det allt annat än angenäma värf, mig ålegat i och för värnande af Fältklubbens existens".

Även i fortsättningen var klubben mycket sparsmakad vid utseendet av nya ledamöter. Under sitt första kvartsekel, t.o.m. 1916, hade klubben inte räknat in mer än 66 medlemmar, och av dessa hade nära hälften tillkommit under åren 1910-14. Efter hand invaldes även danska geologer, något som möjliggjordes genom ändrade bestämmelser för medlemskap, fastlagda i de stadgar, som antogs vid möte den 30 mars 1909. Man skiljer däri på aktiva och passiva ledamöter samt hedersledamöter. Orden lyder som följer: "Till hedersledamöter kunna endast om geologien högt förtjente vetenskapsmän inväljas. Passiva ledamöter äro dels dertill särskilt valde personer, som på ett eller annat sätt inlagt särskilda förtjenster om klubben, dels äldre vid universitetet ej längre närvarande medlemmar, som genom erläggande af nedan stadgade terminsafgifter visa sig intresserade af att

Assar Hadding 1946.

fortfarande räknas bland klubbens medlemmar. Aktiva ledamöter äro öfriga medlemmar, som efter vederbörligt inval ställa sig klubbens stadgar till efterrättelse. Aktiva ledamöter erlægga en inskrifningsavgift af två (2) kronor och terminsafgift af en (1) krona".

Ett resultat av dessa liberaliserade stadgar var att inte mindre än åtta danska geologer, de flesta med sedermera välkända namn, invaldes i klubben 1914, samma år också PERCY E. RAYMOND, framstående nordamerikansk paleontolog och geolog, under lång tid den ende icke-nordiske medborgare som tillhört klubben. Sommaren 1914 besökte Raymond Sverige. De erfarenheter han därvid gjorde redovisas i arbetet "Expedition to the Baltic provinces of Russia and Scandinavia", 1, Cambridge, Mass., 1916. Jag citerar ur förordet (p. 180): "Just as I write these acknowledgments comes the sad news of the death of Professor Dr. Johan Christian Moberg, but for whose kindly assistance my visit to Sweden would have been of little value. Cutting short his own field season, Professor Moberg devoted himself for almost three weeks to guiding me over the Cambrian and Silurian (= ordovicium + silur) deposits of Scania. Without his intimate knowledge of the extremely restricted outcrops in this region, my work

would have been fruitless, indeed, impossible in the restless moments of the first weeks of the war".

Tre ledare och några andra

I det rika persongalleri, som det nya seklets ledamöter bildar, kan jag dröja vid endast några få gestalter, som spelat en framträdande roll i Fältklubbens verksamhet, flera av dem också i institutionens. I särskilt hög grad gäller detta ASSAR HADDING, som ju ovan bidragit med livfulla tidsbilder från sina studieår.

Assar Hadding (1886-1962) invaldes redan 1906 i Fältklubben och blev dess genom åren kanske mest aktive ledamot. Hans doktorsavhandling (1913), behandlande Undre dicellograptus-skiffen, baserar sig till stor del på undersökningar i Fågelsångsområdet. Han efterträdde Moberg som klubbens ledare (1911-18) och verkade i samma egenskap under åren 1935-40. Han har varit en av klubbens flitigaste föredragshållare. Hadding sökte som mycket ung professur i Lund, den som Grönwall fick 1917, och måste vänta på tjänsten tills denne gick i pension 1934. Som forskare gjorde Assar Hadding delvis banbrytande insatser på flera områden (Hjelmqvist 1962, Regnéll 1968 b). I planerandet av den nya institutionsbyggnad, som stod färdig 1930, tog Hadding avgörande del. Han var inte endast en framstående vetenskapsman, han hade även i hög grad administrativ förmåga och togs i anspråk för flera viktiga uppdrag. Bl.a. var han universitets rektor 1947-51.

Efter Hadding blev J. ERNHOLD HEDE (1890-1977, invald 1911) Fältklubbens ordförande i nära elva år. Under denna period inföll klubbens 50-årsjubileum (1942), och Hede planerade tillsammans med dåvarande sekreteraren och dåvarande skattmästaren den jubileumsskrift, som då utkom trots krigs- och kristid. Högtidssammanträde hölls i Akademiska Föreningens Lilla sal. Liksom han hade gjort 25 år tidigare höll Assar Hadding huvudanförandet, denna gång om geologiska institutionens ursprung, tillkomst och utveckling. Tidigare på dagen hade en krans nedlagts på J.C. Mobergs grav.

Hede var ingen spontan talare, och jag tror inte att han någonsin höll föredrag i Fältklubben - hans förtjänster om klubben låg på ett annat plan. Som ung student hade Hede, den längst kvarlevande av Mobergs lärjungar, på sin lott fått silursystemet i

J. Ernhold Hede 1912
(foto A. Hadding) och
1953 (foto Jarl v
Feilitzen).

Skåne. Men sedan han blivit tjänsteman vid SGU var det karteringen och den stratigrafiska indelningen av Gotlands silurberggrund, varmed hans namn kommit att förknippas. Återbördad till Lund 1934 beträdde Hede Fältklubbens klassiska arbetsfält, vilket resulterade i att han 1951 kunde framlägga en ingående undersökning av avsnittet övre

kambrium till mellersta ordovicium sådant det var dokumenterat genom en bormning i Sularpsdalen (Regnéll 1979, 1980).

Vid utgången av 1950 hade ordförandeposten i Fältklubben innehafts av endast fyra personer från det att klubben grundades. Därefter blev omsättningen snabbare.

Till högtidlighållande av sitt 50-årsjubileum

sammanträder

Lunds Geologiska Fältklubb

på Akademiska Föreningens lilla sal lördagen den 24 oktober
1942 kl. 18,30 (precis).

Hälsningsanförande av Docent J. E. HEDE.

Föredrag av Professor A. HADDING: *Lunds universitets geologisk-mineralogiska institution. Dess ursprung, tillkomst och utveckling.*

Efter föredraget anordnas supé. Pris c:a 12:— kr. (smörgåsbord, varmrätt, dessert, öl el. vatten, vin, kaffe, servis). Klädsel: smoking el. mörk kavaj.

Anmälan om deltagande i supén göres före den 18 oktober.

Sekreteraren.

Deltagare i festen vid Fältklubbens 50-årsjubileum den 24/10 1942. Sittande på golvet, fr v: Gerhard Regnéll, Erik Mohrén, Nils Herman Brundin, civ.ing Löwenhielm. 1:a raden sittande, fr v: Fru Brundin, Ulla Hadding (-Regnéll), fru Anna Norin, fru Ragnhild Hede, fru Visen Hadding, fru Eva Smith, fru Sonja Palmqvist, fru Löwenhielm. 2:a raden, fr v: Sven Hjelmqvist, fr Hansson (fru Andersson), fru Carlsson, fru Mohrén, Ingrid Nilsson (-Steneström), fru Anna-Lisa Hanström, Assar Hadding, J. Ernhold Hede, Svante Sunesson, Olge Adamson, fru Berlin, Josef Carlsson. 3:e raden, fr v: Per Wessner, Malte Andersson, Sven Palmqvist, Karl Erik Bergsten, Per Adolf Herrlin, Erik Norin. 4:e raden, fr v: Herved Berlin, Bertil Hanström, Hans Brattström, Seth Nilsson (Steneström), Lennart Smith, Anders Ambolt, Folke Rengmark, Rolf Norin.

GUSTAF TROEDSSON (1891-1954) blev redan som nittonåring medlem i Fältklubben och följande år, 1911, dess sekreterare och kvarstod som sådan till 1916. Efter doktorsdisputation 1918 var han docent till 1924 men hade därefter sin verksamhet förlagd utanför Lund, något som av naturliga skäl ledde till att hans engagemang i Fältklubben upphörde. Det återupptogs sedan Troedsson 1949 återkommit till Lund som förste innehavare av professuren i geologi, särskilt historisk geologi, vilken uppkommit genom delning av det geologiska ämnesområdet, som Hadding tidigare formellt ensam svarat för. Troedsson var Fältklubbens ordförande under 1951, den förste med ettårsmandat, sedan han själv föreslagit att detta skulle vara det normala.

Liksom sin svärfar Johan Christian Moberg rycktes Gustaf Troedsson bort mitt uppe i en aktiv gärning som forskare och lärare. Han dog 1954 vid endast 63 års ålder men med en bestående insats i svensk geologi bakom sig (Hede 1955, Troelsen 1955).

När Fältklubben 1917 firade sitt 25-årsjubileum var GUNNAR EKSTRÖM (av den välkända Ölands-släkten) sekreterare. Såsom tidigare nämnts var det han som tecknade klubbens historia under de framfarna åren. Jubiléet hugfästes på årsdagen genom kransnedläggning på grundarens grav och genom högtidssammankomst på geologiska institutionen. Världen stod i brand och landet hade det besvärligt med livsmedelsförsörjningen, men trots detta avslutades dagen med en opulent bankett på

Gustaf Troedsson 1953 (foto Jarl v Feilitzen) och 1914 (foto A. Hadding).

Industrirestauranten, ett sedan länge nedlagt etablisseman, dit Fältklubben gärna förlade sina eftersitsar. Matsedeln pryddes av en bild av J.C. Moberg, omgiven av elva fossil med art- eller släktnamn tillägnade honom.

Ekström (1892-1961), medlem av klubben 1912, är främst känd som pionjär inom agrogeologi och hydrogeologi (Lundqvist 1961). Men som ung student fick han av Moberg ett ämne inom ramen för Fågelsångsprojektet, nämligen Övre didymograptusskiffern. Fältarbetet gjordes mellan 1913 och 1920, och ett manuskript förelåg sistnämnda år. Men andra uppgifter gjorde att resultaten av hans undersökning lades på hyllan för att plockas fram först 1937, då de publicerades i SGU:s ser. C. Under arbete med de agrogeologiska kartbladen i Skåne på 30- och 40-talen förekom Ekström ofta i Fältklubben. Han var ingen sprudlande natur, snarare präglades han av eftersinnande och jordnära saklighet.

I raden av sekreterare under klubbens första femtio år och närmast därefter möter man åtskilliga personer, som senare blivit kända eller relativt kända. Jag känner det angeläget att stanna inför en av dem, om vilken detta på grund av omständigheterna kanske inte kan sägas: SETH (NILSSON) STENESTRÖM (1908-61), som blev sekreterare 1946. Genom sina personliga egenskaper vann han vänner överallt men nådde inte helt det allmänna erkännande som geolog, som hans insatser skulle ha givit honom, om han hade kunnat förmå sig att

publicera sina rön och om hans bana inte brutits i förtid (Regnéll 1961). Han arbetade med rastriteskiffern i Röstånga och med en rik mellankambrisk fauna från en tillfällig blottning vid Almbacken i S. Sandby. Men framför allt gjorde han under en följd av år viktiga undersökningar över de mesozoiska bildningarna i Fyledalen och sammanbragte betydande samlingar.

Seth Steneström verkade i den ursprungliga Fältklubbens anda: Han arbetade i fält, geolog-

Gunnar Ekström 1953. Foto Jarl v Feilitzen.

Index ciborum.

Gustatorium.

Jus tuberosum boletis admixtum.

Salsamenta cum herbis variis.

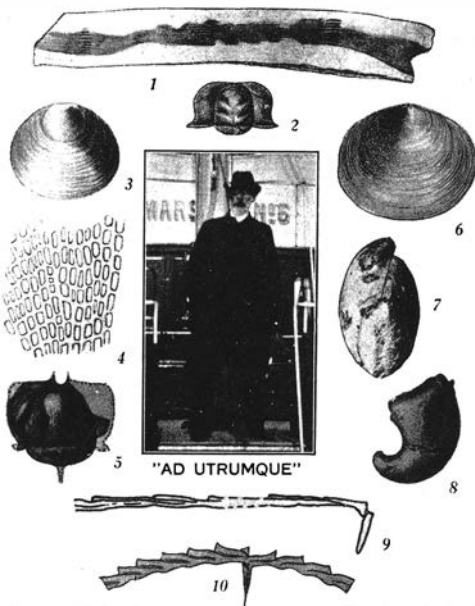
Phasianus colchicum L. accedunt lactucæ
oleatæ.

Placenta Romeleclintica.

Poma mixta.

Vinum ex insula Madeira portugalicum.

Vinum gallicum Chambertinum.

1. *Equisetites* Mobergi.
MÖLL.
2. *Boeckia* "
WIMAN.
3. *Obolella* "
WALCOTT.
4. *Fenestella* "
HNG.
5. *Telephus* "
HDG.
6. *Mobergia granulata*.
REDLICH.

7. *Terebratula* Mobergi.
LGN.
8. *Phragmoceras* "
HEDSTR.
9. *Azygograptus* "
HDG.
10. *Didymograptus* "
TQT.
11. *Dalmanites* "
HEDE.

Fältklubbens 25-årsjubileum 26/10 1917, matsedel.

hammare och spade var hans arbetsredskap, pen-
nan inte i lika hög grad. Däremot var han ytterst
generös med att i samtal och vid exkursioner i
Fyledalen och i andra sammanhang dela med sig av
sina rön och tolkningar, inte minst rörande lager-
följden i övre jura och undre krita, bl.a. i ett
föredrag i Fältklubben i maj 1942 och genom ett
utförligt diskussionsinlägg vid ett möte i Dansk
Geologisk Forening 1955 (Meddelelser fra Dansk
Geologisk Forening, 13, 1956, p. 140). En del av
hans material har kunnat tillgodogöras av senare
författare, såsom helt nyligen i ett arbete om jura-
kritlagerföljden vid Eriksdal av M. Erlström,
Dorothy Guy-Ohlson och U. Sivhed (SGU, Ca 78,
1991).

Posten som skattmästare, inrättad först 1935,
bekläddes under många år av PER ADOLF HERRLIN
(1904-80). Man kan lugnt påstå, att inget större
original kan upptäckas i Fältklubbens medlemska-
der. Han får därför här ett något utförligare om-
nämmande än vad som i annat fall kan synas vara
motiverat.

Per Adolfs pappa var major, men någon i sin
framtoning mindre militärisk än Adde kan man
svårtigen föreställa sig. Han var den evige studen-
ten, inskriven 110 terminer i Kristianstads nation
men för den skull på intet sätt en överliggerare. Han
samlade ihop massor med betyg i olika ämnen och
avlade akademiska examina i normal takt. Ännu
som pensionär efter 22 år som adjunkt vid småsko-

leseminariet, senare folkskoleseminariet, i Landskrona (man frågar sig hur han fungerade som sådan) ägnade han sig åt universitetsstudier, nu i genetik. Som assistent på Geologen sysslade han med röntgenundersökning av mineral i det av honom själv inrättade röntgenlaboratoriet - en i utomstående ögon äventyrlig anläggning. Han hade en speciell form av teknisk begåvning, som gjorde honom till en lokal pionjär på radio- och TV-området, och det är betecknande att han var en av de första medlemmarna i Lunds Science-fiction förening. Hans bostad i gårdshuset på Bredgatan 24a - jag vill minnas att månadshyran var 16 kronor - var utrustad med diverse faciliteter, exempelvis ett arrangemang som gjorde att kaffevattnet kokte upp, när tidningen kom i brevlådan, och ett transportsystem för post därifrån direkt till sängen. Inne i rummet förvarades hans cykel. Den var en i staden känd sevärdhet på grund av alla de blinkljus och andra finesser såsom tuta, klocka, kompass och termometer, med vilka den var försedd. I fråga om personliga utgifter var Adolf Herrlin ytterligt sparsam. Detta betydde ingalunda att han var barskrapad. Han ägde ett sommarhus i Åhus, där man efter hans bortgång hittade en plastkasse med tusenlappar. Då framkom också att han hade tillgångar i form av kontanter, bl.a. stora högar av enkronesmynt och guldmynt, till ansenliga värden i bankfack samt småbelopp placerade i ett stort

Seth Stenström (invald i Fältklubben 1935). Foto Jarl v Feilitzen 1956.

antal sparbanker, därtill belopp i flera utländska valutor. Av hans kvarlåtenskap bildades en stipendiefond, vars avkastning nu närmar sig 100.000 kronor, till glädje för medlemmar i hans gamla

Per Adolf Herrlin (invald i Fältklubben 1929) och Tage Nilsson (invald 1925). Foto Jarl v Feilitzen 1956.

Fältklubbens 50-års-jubiläum planeras i Herrlins bostad, Bredgatan 24a. Fr v: J.E. Hede (ledare), G. Regnéll (sekreterare), P.A. Herrlin (skattmästare). Foto Herrlin 1942.

studentnation. Där sökte han gemenskap liksom i Fältklubben och andra naturvetenskapliga sällskap. Men han var nog mycket ensam.

Drag till bilden av denne särpling fogas i artiklar av Ankarloo, Lundh, Nathell, Nyman och Stjernquist (även personliga meddelanden) samt av signaturen L i Lundagård 1980/5 och, osignerat, i Sydsvenska Dagbladet 13/8 1980.

Alla de personer, som skymtat förbi, har var på sitt sätt bidragit till att forma Fältklubben. Ett har

de gemensamt: De tillhör alla historien. Jag vill sluta med att nämna några, som tillhör både historien och nuet. Den ene är SVEN HJELMQVIST, ledamot 1926 och med en plats i klubbens annaler både som sekreterare och ordförande. Den andre är ERIK MOHRÉN, invald 1929 och i olika perioder verksam som sekreterare resp. skattmästare. Dessa veteraner utgör en länk mellan dagens Fältklubb, som nu går in i sitt andra sekel, och den som var en gång för länge sedan.

Sven Hjelmqvist 1954. Foto Jarl v Feilitzen.

Erik Mohrén 1953. Foto Jarl v Feilitzen.

Litteratur

- Ankarloo, B., 1983: Nationens 60-tal. *Acta Christianstadensia*, 3, 85-87.
- Anonymus, 1980: P. Adolf Herrlin avliden. *Sydsvenska Dagbladet* 13/8 1980.
- Ekström, G., 1917: Lunds Geologiska Fältklubb och dess verksamhet 1892-1917. Kortfattad redogörelse. *Meddelande från Lunds Geologiska Fältklubb*, 33, 15 pp.
- Grönwall, K.A., 1917: Joh. Christian Moberg. Minnesteckning med porträtt. *Geologiska Föreningens i Stockholm Förhandlingar*, 39, 465-488 (= Meddelanden från Lunds Geologiska Fältklubb, 24).
- Grönwall, K.A., 1937: Clas Kurck in memoriam. *Geologiska Föreningens i Stockholm Förhandlingar*, 59, 347-350.
- Hadding, A., 1942: Lunds universitets geologisk-mineralogiska institution. Dess ursprung, tillkomst och utveckling. *Lunds Geologiska Fältklubb 1892-1942*, 31-68 (sep. 1-38).
- Hadding, A., 1944: Karl Anders Axel Grönwall. *Kungl. Fysiografiska Sällskapets Förhandlingar* 1944, *37 -*40 (sep. 1-4).
- Hanström, B., 1944: Karl Grönwall 18 27/12 69-19 12/3 44 in memoriam. *Skånes Natur*, 31, 9-11.
- Hede, J.E., 1955: Gustaf Troedsson 9/5 1891-12/12 1954. *Kungl. Fysiografiska Sällskapets i Lund Förhandlingar*, 25, *39 -*46 (sep. 1-8).
- Hjelmqvist, S., 1962: Assar Hadding 10/1 1886-20/6 1962. *Kungl. Fysiografiska Sällskapets Förhandlingar*, 32, *69 -*75 (sep. 1-7).
- Laufeld, S., 1986: Moberg, Johan Christian. *Svenskt Biografiskt Lexikon*, 25, 548-551.
- Lindman, S. (S.L.), 1949: Olin, Emil Hjalmar Fredrik. *Svenska män och kvinnor*, 5, 625.
- Lundh, M., 1992: Herrbo badhytt rivs! *Tuppluren* 2/92, 13.
- Lundqvist, G., 1961: Gunnar Ekström död. *Svenska Dagbladet* 14/1 1961.
- Nathell, I., 1980: Efter Adolf Herrlin. Uppröjningen ger minst halv miljon. *Sydsvenska Dagbladet* 12/12 1980.
- Nordenskjöld, O., 1922: Johan Christian Moberg. Biografi. K. Svenska Vetenskapsakademiens Årsbok för år 1922, 257-272.
- Nyman, U., 1980: Slutar aldrig vara student. *Sydsvenska Dagbladet* 26/1 1980.
- Persson, H., 1941: Hjalmar August Möller. *Svensk Botanisk Tidskrift*, 35, 371-375.
- Ravn, J.P.J., 1916: Joh. Chr. Moberg 11 Febr 1854-30 Decbr 1915. *Meddelelser fra Dansk Geologisk Forening*, 5 (4), 3-8.
- Ravn, J.P.J., 1944: K.A. Grönwall 27 Februar 1869-12 Marts 1944. *Meddelelser fra Dansk Geologisk Forening*, 10(4), 399-404.
- Regnéll, G., 1942: Lunds Geologiska Fältklubb 1892-1942. En konturteckning. *Lunds Geologiska Fältklubb 1892-1942*, 1-30.
- Regnéll, G. (G. R-11), 1955: Westergård, Anton Hilmer. *Svenska män och kvinnor*, 8, 292-293.
- Regnéll, G., 1961: Seth Stenström avliden. *Sydsvenska Dagbladet* 8/3 1961.
- Regnéll, G., 1968a: Grönwall, Karl Axel. *Svenskt Biografiskt Lexikon*, 17, 388-389.
- Regnéll, G., 1968b: Hadding, Assar. *Svenskt Biografiskt Lexikon*. 17, 695-697.
- Regnéll, G., 1979: J. Ernhold Hede 6/12 1890-9/5 1977. *Kungl. Fysiografiska Sällskapets Årsbok* 1978, 61-71.
- Regnéll, G., 1980: J. Ernhold Hede 1890-1977, in memoriam. *Geologiska Föreningens i Stockholm Förhandlingar*, 100 (för 1978), 404-406.
- Stjernquist, N., 1980: In Memoriam. Per Adolf Herrlin 1904-1980. *Tuppluren* 1980/4.
- Troedsson, G., 1949: Moberg, Johan Ch. *Svenska män och kvinnor*, 8, 306-307.
- Troelsen, J.C., 1955: Gustaf T. Troedsson 9/5 1891-12/12 1954. *Meddelelser fra Dansk Geologisk Forening*, 13(1), 53-55.
- Widstrand, A. (red.), 1934: Segerberg, Carl Otto Mauritz. *Sveriges läkarehistoria*, (IV) 4, 347-348.
- Widstrand, A. (red.), 1939: Segerberg, Carl Otto. *Svenska läkare i ord och bild*, 639.
- Åhman, E., 1970: Hennig, Anders Hennig. *Svenskt Biografiskt Lexikon*, 18, 636-637.